

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 5 Μαρτίου 2024, με την ακόλουθη σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Αγγελική Μυλωνά και Γεωργία Τζομάκα, Σύμβουλοι, Μαρία Μωυσιάδου και Πελαγία Δοξάκη (εισηγήτρια), Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ειρήνη Κατσικέρη, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

Γραμματέας: Γεωργία Τζένου.

Για να δικάσει την με Α.Β.Δ. .../.....2019 «έφεση» του του, κατοίκου (οδόςΤ.Κ.), ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου δικηγόρου του Δημητρίου Χλούπη (Α.Μ./Δ.Σ. Πειραιά 3414).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Νικολάου Δημητρακόπουλου και

Κατά της Φ...../...../...../Σ...../.....2019 καταλογιστικής απόφασης του Διευθυντή του Ε' Κλάδου του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Την Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πρότεινε την παραπομπή της υπόθεσης στα διοικητικά δικαστήρια.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού άκουσε την εισήγηση της Παρέδρου Πελαγίας Δοξάκη

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε κατά το Νόμο,

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Με την κρινόμενη «έφεση», όπως αναπτύσσεται με το από 4.3.2024 υπόμνημα, ζητείται η ακύρωση της Φ...../...../...../Σ...../.....2019 απόφασης του Διευθυντή του Ε' Κλάδου του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος, πρώην αξιωματικού του Πολεμικού Ναυτικού, το

ποσό των 23.125,56 ευρώ, το οποίο φέρεται ότι καταβλήθηκε σε αυτόν αχρεωστήτως ως αποζημίωση, συνεπεία της παράνομης αποστρατείας του, πλέον τόκων ποσού 13.358,87 ευρώ και συνολικά το ποσό των 36.484,43 ευρώ. Το ως άνω ποσό των 23.125,56 ευρώ συνιστά το ποσό της διαφοράς μεταξύ της επιδικασθείσης αρχικώς και καταβληθείσης στον εκκαλούντα αποζημίωσης, ποσού 49.670,62 ευρώ, δυνάμει της 4827/2015 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, που έκρινε επί εφέσεως του Ελληνικού Δημοσίου κατά της 16438/2008 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, και αυτής που εν τέλει επιδικάσθηκε με την μετ' αναίρεση εκδοθείσα 1264/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ποσού 26.544,66 ευρώ.

2. Το Σύνταγμα, όπως αναθεωρήθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ορίζει στο άρθρο 98 ότι «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό. β. (...) γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο. δ. (...) στ. Η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων, καθώς και με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ' (...). 2. Οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρυθμίζονται και ασκούνται, όπως νόμος ορίζει» και στο άρθρο 94 ότι «1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. (...)». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 4700/2020 (Α' 127) οι διαφορές που ανήκουν στη δικαιοδοσία της διοικητικής δικαιοσύνης παραπέμπονται, με απόφαση οποιουδήποτε σχηματισμού επιληφθεί αυτών, στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο (βλ. όμοια ρύθμιση και στη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, Α' 97, που εφαρμόζοταν αναλόγως στις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες πριν από την ισχύ του ν. 4700/2020).

3. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ειδική δικαιοδοσία εκδίκασης διοικητικών διαφορών και συγκεκριμένα αυτών που πηγάζουν από την προσβολή πράξεων σχετικών με την απονομή συντάξεων ή με τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των υπολόγων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή των υπολόγων άλλων νομικών προσώπων, τα οποία, πάντως, έχουν υπαχθεί στο καθεστώς του προληπτικού ελέγχου διά νόμου, για δε την υπαγωγή των ως άνω διαφορών στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου δεν απαιτείται η έκδοση νόμου, καθόσον αυτή είναι πρωτογενής, πηγάζουσα εκ του

Συντάγματος. Ειδικότερα, στις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαφορές που ανακύπτουν από τον έλεγχο λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των υπολόγων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή των υπολόγων άλλων νομικών προσώπων, τα οποία έχουν υπαχθεί στο καθεστώς του προληπτικού ελέγχου διά νόμου, περιλαμβάνονται και οι διαφορές από τον καταλογισμό όχι μόνο των υπολόγων για τα ελλείμματα που ανακύπτουν στη διαχείρισή τους, αλλά και οποιουδήποτε άλλου εμπλεκόμενου, του οποίου ο καταλογισμός πραγματοποιείται για αποκατάσταση του διαπιστωθέντος ελλείμματος. Συνεπώς, στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει και η εκδίκαση των διαφορών που προκύπτουν από τον καταλογισμό προσώπων (υπαλλήλων, ιδιωτών), στα οποία καταβλήθηκαν αχρεώστητα χρηματικά ποσά από το δημόσιο ταμείο σε ευρεία έννοια (Δημόσιο, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ.), χωρίς τα πρόσωπα αυτά να είναι δημόσιοι υπόλογοι, δοθέντος ότι ο εν λόγω καταλογισμός συνιστά πράξη τακτοποίησης λογαριασμού, η οποία, εκδιδόμενη σε βάρος του αχρεωστήτως λαβόντος, τείνει στην τακτοποίηση ελλείμματος που διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο δημοσίου λογαριασμού (βλ. ΕλΣυν Ολομ. 717/2010). Αντιθέτως, όταν η έκδοση της προσβαλλόμενης με έφεση καταλογιστικής πράξης δεν ερείδεται σε δημοσίου δικαίου σχέση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του εκκαλούντος, ως αχρεωστήτως λαβόντος, αλλά στην έννομη σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ των δύο μερών ως αντιδίκων σε δίκη ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, το Ελεγκτικό Συνέδριο στερείται δικαιοδοσίας για την εκδίκαση της έφεσης και αυτή πρέπει να παραπεμφθεί στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια (πρβλ. ΕλΣυν Πρώτο Τμ. 437/2023, 1349/2022, Δεύτερο Τμ. 188/2022, IV Τμ. 1264/2018).

4. Στην υπό κρίση υπόθεση από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

4.1. Με την 16438/2008 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών έγινε δεκτή η από2007 αγωγή του ήδη εκκαλούντος, πρώην Αξιωματικού του Πολεμικού Ναυτικού, με βάση το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, και υποχρεώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει το ποσό των 49.670,62 ευρώ, ως αποζημίωση για τα επιδόματα που στερήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 21.5.1996 έως 15.3.2002, κατά το οποίο αυτός τελούσε σε παράνομη αποστρατεία, και το ποσό των 2.000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση. Με την 2878/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών έγινε δεκτή έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της 16438/2008 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, μεταρρυθμίσθηκε αυτή και α) υποχρεώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στον εκκαλούντα, το ποσό των 41.512,70 ευρώ, β) αναγνωρίσθηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον εκκαλούντα το ποσό των 8.157,92 ευρώ και συνολικά 49.670,62 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την

εξόφληση, ως αποζημίωση για τα επιδόματα, που στερήθηκε κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα και γ) αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον εκκαλούντα το ποσό των 2.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής. Με την 4387/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά μερική παραδοχή της σχετικής αιτήσεως αναιρέσεως του Ελληνικού Δημοσίου, αναιρέθηκε εν μέρει η 2878/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, καθώς κρίθηκε ότι ορισμένες εκ των αξιώσεων του εκκαλούντος είχαν υποπέσει στην προβλεπόμενη στο άρθρο 90 παρ. 3 του ν. 2362/1995 διετή παραγραφή, και αναπέμφθηκε η έφεση, κατά το μέρος αυτό, για νέα κρίση στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. Με την 4827/2015 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών απορρίφθηκε η ασκηθείσα από το Ελληνικό Δημόσιο έφεση.

4.2. Σε συμμόρφωση προς τις προαναφερόμενες αποφάσεις εκδόθηκε η Φ..../..../...../ Σ...../.....2016 πράξη του Διευθυντή του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Κλάδος Ε'/Διεύθυνση Ε3), δυνάμει της οποίας εγκρίθηκε η έκδοση τακτικού χρηματικού εντάλματος πληρωμής υπέρ του εκκαλούντος, συνολικού ποσού 81.519,01 ευρώ, το οποίο, κατά τα αναφερόμενα στην εν λόγω πράξη, αναλυόταν σε: α) ποσό 49.670,62 ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε σε επιδόματα ενεργείας (στεγαστικό, πάγιων οδοιπορικών, ειδικών συνθηκών εργασίας, στολής, ευδοκίμου παραμονής κ.α.), β) ποσό 2.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και γ) ποσό 29.848,39 ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε στους τόκους από την επίδοση της αγωγής έως την πλήρη εξόφληση.

4.3. Ακολούθως το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά της 4827/2015 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την 2267/2017 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας αναιρέθηκε η τελευταία αυτή απόφαση και η υπόθεση αναπέμφθηκε εκ νέου στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών για νέα κρίση. Το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με την 1264/2018 απόφαση έκανε εν μέρει δεκτή την έφεση του Ελληνικού Δημοσίου, μεταρρύθμισε την 16438/2008 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, ως προς το κεφάλαιό της για την καταβολή των αιτούμενων με αυτήν επιδομάτων και υποχρέωσε το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στον εκκαλούντα ως αποζημίωση το ποσό των 26.544,66 ευρώ νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

4.4. Τέλος εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία καταλογίστηκε ο εκκαλών με το ποσόν της διαφοράς μεταξύ της αρχικώς επιδικασθείσας αποζημίωσης (49.670,62 ευρώ) και αυτής που εν τέλει επιδικάσθηκε με την 1264/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (26.544,66 ευρώ), ήτοι με το ποσόν των 23.125,56 ευρώ, πλέον ποσού τόκων 13.358,87 ευρώ, για το χρονικό διάστημα από 23.11.2006 έως 8.7.2016.

5. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 3 της παρούσας, το παρόν Δικαστήριο στερείται δικαιοδοσίας για την

εκδίκαση της ως άνω διαφοράς, καθόσον η αναζήτηση με την εκκαλουμένη πράξη του ως άνω ποσού των 23.125,56 ευρώ, το οποίο φέρεται ότι καταβλήθηκε αχρεωστήτως στον εκκαλούντα, δεν εντάσσεται στο πλαίσιο ελέγχου λογαριασμών δημόσιας διαχείρισης, που διενεργήθηκε προς αποκατάσταση διαπιστωθέντος ελλείμματος, ούτε αποτελεί αυτόθροη συνέπεια καταλογισμού των υπεύθυνων οργάνων για τη διαχείριση δημοσίων λογαριασμών, αλλά έλαβε χώρα σε συμμόρφωση προς την 1264/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία μεταρρυθμίστηκε, μετά την άσκηση ένδικων μέσων, η 16438/2008 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, ως προς το κεφάλαιο αυτής για την καταβολή στον εκκαλούντα των δικαιούμενων από αυτόν επιδομάτων του χρονικού διαστήματος της παράνομης αποστρατείας του και μειώθηκε εν τέλει το σχετικό ποσό της αποζημίωσης, που όφειλε το Δημόσιο να τού καταβάλει (από τις 49.670,62 ευρώ στις 26.544,66 ευρώ νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση). Συνεπώς, το Ελεγκτικό Συνέδριο στερείται δικαιοδοσίας επί της ως άνω διαφοράς, για την εκδίκαση της οποίας δικαιοδοσία έχει το αρμόδιο κατά τόπο (7 παρ. 1 Κ.Δ.Δ.) Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο πρέπει κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 2 του ν. 4700/2020 να παραπεμφθεί η υπόθεση.

Για τους λόγους αυτούς

Παραπέμπει την υπόθεση στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας του παρόντος Δικαστηρίου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις

.....

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΔΟΞΑΚΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 22 Ιουλίου 2025.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**